

Sagita
Mirjam
Sunara

Jubilej za pamćenje

Deseta međunarodna konferencija studija
konzervacije-restauracije
Dubrovnik, 19. – 21. travnja 2013.

↑ Predavanje Vedrana Kundića
zasluženo je dobilo najviše ocjene

U središnjoj zgradi kampusa Dubrovačkog sveučilišta održana je od 19. do 21. travnja Deseta međunarodna konferencija studija konzervacije-restauracije. Podsjetimo, riječ je o konferenciji koja svake godine okuplja studente konzervacije-restauracije iz Splita (Umjetnička akademija, Odsjek za konzervaciju-restauraciju), Zagreba (Akademija likovnih umjetnosti, Odjel za restauriranje i konzerviranje umjetnina),

Dubrovnika (Odjel za umjetnost i restauraciju, Sveučilište u Dubrovniku) i Ljubljane (Akademija za likovnu umjetnost i oblikovanje, Odjel za restauraciju). Kroz predavanja, a od prošle godine i postere, studenti prezentiraju stručne radove i znanstveno-istraživačke projekte koje su realizirali ili na kojima trenutno rade uz mentorstvo svojih nastavnika. Rad konferencije ne prate samo studenti i nastavnici konzervacije-restauracije, već i

↑ Sudionici
konferencije u Kotoru

brojni stručnjaci uključeni u zaštitu kulturne baštine.

Ovogodišnja je konferencija trajala tri dana. Skup je otvorio pročelnik Odjela za umjetnost i restauraciju, prof. dr. sc. Krunoslav Pisk. Pozdravio je predavače i goste te uputio zahvale članovima Organizacijskog odbora: Maji Grgurević, Nevenu Peki i Ivani Popović. Predavanja su bila podijeljena u sedam sekcija. Budući da na kraju predavanja nije bilo moderirane rasprave, diskusije su se odvijale u petominutnim pauzama između sesija.

Prva dva izlaganja bila su posvećena temi zidnih slika. Petar Gudelj s Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu (nadalje ovom kraticom: UMAS) govorio je o konzerviranju i restauriranju ulomaka zidnih oslika s arheološkog lokaliteta sv. Martin u Umagu. Svaki je ulomak, a bilo ih je gotovo tri tisuće, po dovršetku konzervatorsko-restauratorske obrade skeniran, čime je otvorena mogućnost digitalne rekonstrukcije oslika i primjerene prezentacije nalaza. Pika Škerlj s Akademije za likovnu umjetnost i oblikovanje u Ljubljani (dalje: ALUO) u svome se izlaganju također dotaknula teme digitalizacije arheoloških nalaza i digitalne manipulacije ulomcima

zidnih slika. Škerlj je govorila o zahvatima na fragmentima rimskih oslika otkrivenim prilikom arheoloških istraživanja na lokalitetu Knedlov vrt u Kranju. Pohvalno je što su svi slovenski studenti predavanja držali na engleskom jeziku.

Drugi set predavanja otvorili su Karlo Vučković i Petra Kovačević is Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu (dalje: ALU) predstavivši istraživačke i konzervatorsko-restauratorske zahvate na sačuvanom inventaru kapele sv. Jakova na Očuri, koja je podignuta u 15. stoljeću. Budući da je kapela godinama bila prepuštena propadanju, izgubljene su vrijedne kasnogotičke zidne slike koje su krasile njezinu unutrašnjost, a od bogatog baroknog inventara sačuvani su tek dijelovi oltara, pohranjeni na nekoliko različitih lokacija. Neki se komadi čuvaju u neprimjerenim uvjetima pa je jedan od ciljeva ovoga projekta njihovo zbrinjavanje i propisno prezentiranje. Uslijedilo je predavanje Andreje Ravnika (ALUO) koja je govorila o podlaganju slika novim platnom metodom prskanja ljepila. Prednosti takve metode su reverzibilnost i minimalnost zahvata, što su osnovni postulati suvremene konzervacije-restauracije.

Vedran Kundić (UMAS) govorio je o izradi replike dijela pluteja iz crkve sv. Petra Velikog u Dubrovniku. U sklopu njegova predavanja prikazan je kratki video koji dokumentira proces izrade replike. Kundić je pozvao kolege da koriste video-dokumentaciju za prezentiranje svojega rada široj javnosti i tako doprinesu popularizaciji konzervatorsko-restauratorske struke. Svojom je neposrednošću osvojio simpatije publike i pobrao veliki pljesak. Ana Vlašica s Odjela za umjetnost i restauraciju Sveučilišta u Dubrovniku (dalje: OZUR) nakon toga je govorila o konzervatorsko-restauratorskom zahvatu na bursi (platnenoj vrećici za pohranjivanje liturgijskih predmeta za pričest) iz crkve Marijina Navještenja na Lokrumu. Zbog malih dimenzija predmeta i njegove složene konstrukcije, zahvat se pokazao izrazito kompleksnim.

Četvrti set predavanja otvorila je Tina Bertović (ALU) koja je predstavila rezultate ispitivanja štafelajnih slika metodom rentgenske fluorescentne analize. Istraživanje je provela na pet slika Izidora Kršnjavog, a cilj joj je bio utvrditi slikarevu paletu boja te probuditi znanje o njegovoj tehnici slikanja.

↓ Monika Lolić s mentoricom
Nadom Lučić ispred pobjedničkog postera

Nakon nje je govorila Suzana Antolović (OZUR), čije se izlaganje bavilo ispitivanjem utjecaja postupka konsolidacije na apsorpcijska svojstva degradiranog drva. Antolović je uzorke crvotočnog drveta konsolidirane sintetičkom smolom Paraloid B72 izlagala kontroliranim promjenama mikroklimatskih uvjeta i pratila reakcije.

Tema izlaganja Petre Perlain (UMAS) bilo je pokusno čišćenje ukrasnog okvira iz crkve sv. Križa u Splitu enzimima. Višestruko preslikani okvir dopremljen je na restauriranje prije nekoliko godina. Budući da "tradicionalne" metode čišćenja nisu dale rezultata, odlučeno je da se neće dirati. Perlain je nedavno provela opsežno istraživanje i uspješno primjenila enzime za uklanjanje nagrdjućih preslika. Posljednje predavanje prvoga dana konferencije održala je Liza Lampič (ALUO) koja je govorila o restauriranju jedne moderne i jedne suvremene slike. Budući da je tema očuvanja moderne i suvremene umjetnosti kod nas slabo zastupljena, publika je njezino predavanje pratila s velikim zanimanjem. Sudionici konferencije potom su obišli restauratorske radionice Odjela za

umjetnost i restauraciju smještene u novoj zgradi Sveučilišnog kampusa.

Drugoga dana konferencije organiziran je cjelodnevni izlet u Crnu Goru, uz posjet Kotoru i Cetinju. Sudionike konferencije u Kotoru je dočekala Jasminka Grgurević, načelnica Područnog odeljenja Centra za konzervaciju i arheologiju. Osobito zanimljiv bio je posjet katedrali sv. Tripuna; projekt istraživanja i obnove kotorske katedrale dobio je 2002. nagradu Europa Nostra, najviše europsko priznanje za očuvanje kulturne baštine. Sudionicima konferencije koji su sunčani subotnji dan odlučili provesti u Dubrovniku, organizatori su osigurali besplatan obilazak gradskih zidina, posjet Kneževu dvoru i izlet na otok Lokrum.

Treći dan konferencije donio je još četiri predavanja. Ana-Marija Ljubo (ALU) predstavila je zahvat na obostrano oslikanoj slici s procesijske zastave koja potječe iz zbirke Dijecezanskog muzeja u Zagrebu. Veliku pažnju publike privuklo je predavanje Marte Stanić i Nevena Peke (OZUR) koji su govorili o konzerviranju i restauriranju skulpture *Konji konjanik* Raoula Goldonija. Skulptura se nekoć nalazila u dubrovačkom hotelu Libertas. Hotel je stradao u Domovinskom ratu, a kasnije i u požaru. Prilikom njegova preuređenja, skulptura je izmještena na hotelski parking gdje je, izložena atmosferilijama, ubrazno propadala. Kombinacija različitih materijala (metal, stakloplastika), velike dimenzije skulpture, ali i nedostatak finacijskih sredstava bili su neki od izazova s kojima su se restauratori suočili kada je skulptura 2011. godine dopremljena na restauriranje.

U posljednjem setu predavanja predstavili su se Karmen Lečić (OZUR) i Tina Tomšič (UMAS). Lečić je govorila o primjeni različitih dijelova spektra EM zračenja u konzervaciji-restauraciji (istraživanje umjetnina, suzbijanje bioloških štetnika) te o negativnom utjecaju zračenja na predmete od papira. Tina Tomšič je opisala konzervatorsko-restauratorski zahvat na jataganu bjelosapcu iz zbirke Povijesne postrojbe Kliški uskoci. Izgled jatagana bio je izmijenjen nestručnim

popravicima pa je jedan od ciljeva restauratorskog zahvata bilo uklanjanje ranijih intervencija.

U sklopu prošlogodišnje konferencije prvi put je organizirana izložba postera. Cilj je bio pružiti priliku što većem broju studenata da predstavite rezultate svojega rada kolegama i stručnjacima. Na izložbi postera ove su godine predstavljena četiri projekta. Danica Brajnov, Martina Karon, Karmen Lečić, Martina Ljutić i Marina Prutki (OZUR) približili su nam konzervatorsko-restauratorske radove na pravnim dokumentima Općinskoga suda u Stonu. Jan Cerovečki, Marko Čurković, Sara Drpić-Granić i Ana Klečak (OZUR) predstavili su se posterom "Mehanička svojstva drva i drvenih spojeva te njihov upliv na tradicionalna konstrukcijska rješenja pri izradi kabinetskog ormarića". Kristina Cvija, Ana Grđan, Ivan Vanja Martinović, Mirna Međeral, Ivana Pavleka i Tila Pavličević (ALU) prikazali su postupak izrade zidne slike. Monika Lolić (OZUR) izložila je edukativni poster s prikazom izrade tzv. vodene pozlate na drvenom nositelju.

Konferencija je zaključena dodjelom Nagrade "Zvonimir Wyroubal" za najbolje predavanje i najbolju poster-prezentaciju. Glasovati su mogli predavači, autori postera i njihovi mentori. Nagrada za najbolje predavanje jednoglasno je pripala Vedranu Kundiću (UMAS), dok je najboljim posterom proglašen onaj Monike Lolić (OZUR). Dobitnici su primili plaketu koju su za tu prigodu izradili studenti konzervacije-restauracije drva. Dobili su i pregršt poklona, od knjiga do restauratorskog pribora. Organizatori i sponzori pobrinuli su se da nitko od predavača i autora postera ne ode kući praznih ruku; svatko je na poklon dobio barem jednu knjigu.

Konferencija studija konzervacije-restauracije i ove je godine dala zanimljiv presjek aktivnosti hrvatskih i slovenskih fakulteta. Raduje nas što će cjeloviti tekstovi svih izlaganja, posteri u PDF formatu i album s fotografijama uskoro biti objavljeni na internetskoj stranici Konferencije, pokrenutoj prošle godine (<http://www.konferencija-restauracija.com/>). Cjelodnevni izlet bio je dobrodošla

novost, budući da su sudionici dobili priliku da kroz neformalno druženje ojačaju kontakte, ali i da upoznaju kulturno-povijesne znamenitosti crnogorskog kraja. Napori organizatora da pronađu sponzore zaslužuju svaku pohvalu. Neven Peko, član Organizacijskog odbora, ističe da sposobnost nalaženja alternativnih izvora financiranja postaje (i) za našu struku sve važnija, budući da se stalno

smanjuju proračunska sredstva za projekte u kulturi.

Ivana Čapeta Rakić nazvala je prošlogodišnju konferenciju najljepšim poklonom petanestoj obljetnici Odsjeka za konzervaciju-restauraciju i Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu; vjerujem da ovogodišnja zaslužuje da je nazovemo najljepšim poklonom za prvi jubilej. x